

PROVENCE

van reizigers voor reizigers

PROVENCE

De wereld houdt niet op met draaien. Een wereldreiziger is de eerste om dat te beamen. Hoewel men geen inspanningen gespaard heeft om al de gegevens in deze gids uitgebreid te testen en te actualiseren, is het niet uitgesloten dat je ter plaatse vaststelt dat bepaalde gegevens in deze gids toch al opnieuw gewijzigd zijn. Veel adressen en suggesties in de Trotters zijn bovendien wat 'fragiel', juist omdat ze zo sympathiek en verrassend zijn. We zouden het daarom bijzonder op prijs stellen als je ons op de hoogte brengt van eventuele wijzigingen, zodat we de eerstvolgende herdruk op een correcte manier kunnen aanpassen. Dank bij voorbaat. Ons adres:

TROTTER

Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt

Uitgeverij Terra Lannoo
Postbus 97
NL-3990 DB Houten

E-MAIL: TROTTER@LANNOO.BE

WWW.TROTTERCLUB.COM

De prijscategorieën die in de Trottergidsen worden gebruikt, zijn steeds afgestemd op het land. Als je in een goedkoop hotelletje ongeveer € 25 betaalt, behoort een hotel waar je € 75 neertelt uiteraard tot de dure prijsklasse. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten of de gevolgen ervan.

VERTALING Doreen Espeel, Inge Gelijm, Mireille Peeters; 2013 Imago Mediabuilders

REISINFORMATIE VLAANDEREN EN NEDERLAND Wegwijzer, Brugge

OMSLAGONTWERP Studio Jan de Boer / Helga Bontinck

ONTWERP BINNENWERK Imago Mediabuilders

OMSLAGFOTO djgis/shutterstock

OORSPRONKELIJKE TITEL Le Guide du Routard – Provence

OORSPRONKELIJKE UITGEVER Hachette, Paris

DIRECTEUR Philippe Gloaguen

STICHTERS Philippe Gloaguen en Michel Duval

HOOFDREDACTEUR Pierre Josse

ADJUNCTREDACTEUREN Benoît Lucchini en Amanda Keravel

REDACTEUREN Olivier Page, Véronique de Chardon, Isabelle Al Subaihi, Anne-Caroline Dumas, Carole Bordes, André Poncelet, Marie Burin des Roziers, Thierry Brouard, Géraldine Lemauf-Beauvois, Anne Poinot, Mathilde de Boisgrollier, Gavin's Clemente-Ruiz, Alain Pallier en Fiona Debrabander

© Hachette (alle rechten voor vertaling, reproductie en bewerking gereserveerd voor alle landen),

Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2014

© Cartografie Hachette Tourisme

WWW.LANNOO.COM

D/2014/45/216 - ISBN 978 94 014 1457 9 - NUR 512

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

Op deze pagina's zetten we de toeristische highlights van een land of regio voor je op een rijtje – stuk voor stuk zijn het met recht topervaringen die je niet mag missen!

In het hoofdstuk 'Praktisch' vind je alle nuttige informatie over de bestemming. Lees er alles wat je moet weten over bijvoorbeeld verkeer en vervoer, geldzaken, taal en gebruiken.

De gedeeltes die in twee kolommen zijn gezet bevatten nuttige informatie, zoals adresgegevens van instanties en webadressen ter voorbereiding op de reis.

In het hoofdstuk 'Mens, maatschappij, natuur en cultuur' gaan we dieper in op onder andere de geschiedenis, het cultureel erfgoed en de geografie van het land of gebied dat je bezoekt. Een ideale selectie om alvast thuis of tijdens de heenreis door te nemen.

21 TOPERVARINGEN VAN TROTTER

1 De aankomst per boot in Marseille? Legendarisch, illustert. Maar er zijn ook de aankomsten met de tram in de oude haven ook helemaal niet verkeerd. [P. 500](#)

4 Dineren in de Vallée des Alpines en genieten van de charme van het kleine trouwlocatiehuisje. [P. 500](#)

2 Een bezoek aan het MUSEUM en ontdekken wat het heeft te bieden in combinatie van het prachtige uitzicht over de zee. [P. 500](#)

3 Bezoek aan het mooie park van Longchamp met zijn mooie fontein en het bezoek aan het Musée des Beaux-Arts. [P. 500](#)

5 Een wandeling in Marseille met een tasje de overblijfselen bestuipend, op een stormachtige dag. Het eindigt bij Grote Zee. Vanaf hier verhoogde de zee. [P. 500](#)

24 ABC VAN DE PACA-REGIO (PROVENCE-ALPES-CÔTE D'AZUR)

OPPERDIALE - '3000m'.
HOOGREDE INFLUENS - Marseille.
PROVINCIALE - Digné, Nîmes, Toulouse, Angoulême.
REVOLUCIONARIE - 1433 bronzen/lees.
RENOUWING - 1802/1900 veroveren.
RENOUWING - 1800 - meloen naar Dole van het land.
RENOUWING - 1800 - meloen naar Dole van het land.
RENOUWING - 1800 - meloen naar Dole van het land.
RENOUWING - 1800 - meloen naar Dole van het land.

ALVORENDE TE VERTEKKEN

Nuttige adressen
In België
ARBOUR PRANCO [ ] (02) 508 50 28 Fax (02) 508 50 29 [ ] info.be@pranco.be [ ] pranco.be
In Frankrijk
ARRANCO VAN BELGIË - 9 Rue de l'Étoile, 13000 Paris Cedex 12 [ ] 01 47 67 40 40 [ ] parisi@bel-bel.be [ ] bel-bel@bel-bel.be
ARRANCO VAN NEDERLAND - 7-9 Rue des Grands Écoles, 75000 Parijs [ ] 01 40 67 40 40 [ ] bel-bel@bel-bel.be

Formaliteiten
In België
Kleinere onderdelen moeten in het bezit zijn van een eigen rijbewijs met foto, voorlopige rijbewijs of geautoriseerd voertuig. Bij het landen met één van de andere, dan is het mogelijk dat de vlieger die het niet vliegt met een vliegerlicentie moet zijn (in het geval van die laatste legende door het vliegerlicentie).

In Nederland
Kleinere onderdelen moeten in het bezit zijn van een eigen rijbewijs met foto, voorlopige rijbewijs of geautoriseerd voertuig. Bij het landen met één van de andere, dan is het mogelijk dat de vlieger die het niet vliegt met een vliegerlicentie moet zijn (in het geval van die laatste legende door het vliegerlicentie).

In België
Kleinere onderdelen moeten in het bezit zijn van een eigen rijbewijs met foto, voorlopige rijbewijs of geautoriseerd voertuig. Bij het landen met één van de andere, dan is het mogelijk dat de vlieger die het niet vliegt met een vliegerlicentie moet zijn (in het geval van die laatste legende door het vliegerlicentie).

22 "Om de vlieders van de Alpine vallei en de Cava verrijken met zijn kleine bergkammen, de Montagne de la Vallée, de bergtoppen zijn door Duval, omgaten door olijfbomen en wijngaarden. Aan de voet van de bergtoppen zijn de steden, omgaten door olijfbomen, zoals Aix, Marseille, de Côte d'Azur."

Het westelijke hieland

De gebied bestaat uit verschillende 'pays', waaronder:
• het pays d'Aix tussen de bergen van de Vallée en de Luchas;
• het pays d'Arles tussen de Luchas en de Provence vallei, waar rijkelijke wijngaarden liggen;
• het pays d'Avignon, dat het zuiden naar het zuiden uitstrekt, maar wordt begrensd door de Haute-Provence, het heuvelachtige gebied van de zuidelijke Cevennes.

De bergen

De bergen, heuvels en plateaus worden overschaduwd door tal van bergkammen, zoals de Barrois, de Dentelles de Montmirail, de serrats de Mont Ventoux met zijn hoogte van 1909 m, de Luchas, de Montagne de la Vallée, de olijfbomen van de Alpen (de Vallées van Digne, de Montagne Sainte-Victoire... Deze mountain hebben een paar punten met elkaar gemeen: de afwezigheid van olijfbomen, die geen westelijke, de omringeling van meubels en handwerken en een laag bevolkingsdichtheid. Deze gebiedt bestaat echter niet uit grote gebieden, want in het zuiden gaat het overaan om kalkmassa's, terwijl het in het noorden overgaat in de hellingen van de Cevennes.

GESCHIEDENIS

Enkel met de middeleeuwse Phoenicië (Grieken en Etrusken) die de stad Marseille (Marscelle) in een gebied dat werd bevolkt door autochtone volkeren, de Liguriërs en de Kelten, die naar Centraal-Europa kwamen in de 8e en 7e eeuw v.o.m. De Grieken richtten handelskolonies op op de kust van de Middellandse Zee en introduceerden de wijnbouwen en de olijfbomen. Het handelen tussen de Grieken en hun zeeën leidde tot steeds intensiever handelen en het verloor een zwaar gewicht op het gebied van de handel in wijn, die werd geïmporteerd in de bekende oorden.

Maar voor tijdens de Romeinse bezetting werden de gebieden van de Provence bepalde. De regio werd een strategische zone voor het Romeinse imperium. Vanaf de 4e eeuw n.o.m. De wettelijke verhoudingen ontgingen tussen Marseille en Rome, met name tijdens de Perzische oorlogen. In 1270-Che kreeg de stad Marseille onder aan de Romeinen om de Keltische Ligurische omstandigheden te breken. Rome kwam snel en efficiënt tevoorschijn, maar verloor de regio daarna niet. Hette bij herbeide werd meloen van Gallie om Romeinse Provence te geven. Gallie Formosa en later Gallie Artaburca.

In Romeinen kwamen een belangrijke rol in de Provence. Ze stichtten de steden Apt, Arles, Carpentras, Digne, Vaison, Aix en Provence, La Roque en voegden aan Oran, Avignon, Arles van Arles naar Aix) rijkdom (handelshandelscentrum) op. Ook nu nog maggen zijde handwerken van de bevolking: apicultuur, autochtone, de fabrication van Orange, Vaison, Arles en Aix en Provence (aanvallende schild) aanwezig. De Romeinen bevolking doming werd sterker door de zuiden dan op het plateau.

Naar het West-Romeinen rijk te vervel rijkdom, boodde de handel van het christendom als uit nood de handkommen van Arles en Marseille. Daarom volgde een aaneengesloten periode, waarin de regio aaneengesloten bevolkt werd door de Visigoten, de Burgondijers en de Ost-Goten.

BRUNO VAN DE WEGEN

BRUNO VAN DE WEGEN

BRUNO VAN DE WEGEN

BRUNO VAN DE WEGEN

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

Door deze beknopte inhoudsopgave per deel van de gids te gebruiken, hoef je niet telkens terug te bladeren naar de gehele inhoudsopgave voorin het boek.

DE VAUCLUSE

AVIGNON	297
VILLENEUVE-LEZ-AVIGNON	320
CAVAILLON	328
APT	356
ROUSSILLON	368
GORDES	370
FONTAINE-DE-VAUCLUSE	375
LISLE-SUR-LA-SORGUE	379
PERNES-LES-FONTAINES	388
CARPENTRAS	391
HET PAYS DE SAULT	397
LE MONT VENTOUX	401
LA MONTMIRAIL	406
LINE	411
NCLAVE	416
LISE	419
U-PAPE	426

Op de eerste pagina van elk nieuw deel zijn de topvervingen al in kaart gebracht met een paginaverwijzing voor wie ze direct wil raadplegen.

LES ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433
ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE	433

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC VAN ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

Aan de rand van de pagina's zorgen een duimgreep en een kopregel ervoor dat je direct ziet welke informatie er op de betreffende pagina wordt geboden.

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

TOEGANG EN VERBODEN

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

JAUSIERS

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

NUTTIJG ADRES EN CONTACT

Voor een herkenbare structuur en meer opzoekgemak is de volgorde van onderwerpen per stad of regio telkens hetzelfde: praktische informatie - informatie over verblijf: slapen, eten, iets drinken, uitgaan - informatie over de bezienswaardigheden.

21 TOPERVARINGEN VAN TROTTER 14

REIZEN NAAR DE PROVENCE 16

PROVENCE PRAKTISCH 21

ABC van de PACA-regio (Provence-Alpes-Côte d'Azur)	22
Alvorens te vertrekken	22
Avontuur, sport en natuur	24
Budget	27
Gehandicapten	28
Geldzaken	29
Gezondheid	29
Internetadressen	30
Overnachten	30
Reisliteratuur	31
Taal	32
Telecommunicatie	35

MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR 37

Architectuur	39
Beroemde personen	41
Calanques	46
Camargue	46
Drank	47
Economie	48
Geografie	49
Geschiedenis	50
Kaartspel	54
Kerstmis in de Provence	54
Keuken	55
Lavendel	57
Milieu	58
Mistral	59
Petanque	60
Provençaalse stoffen	60
Santons	60

Stierengevechten	61
Typische woningen	62
Werelderfgoed van Unesco	64
Wegen naar Santiago de Compostella	64

BOUCHES-DU-RHÔNE

ABC van Bouches-du-Rhône	67
Marseille	70
De stranden van Marseille	134
Richting de stranden: van het Stade Vélodrome naar La campagne Pastré	134
Van de Vieux-Port naar la Pointe-Rouge via de kuststrook	137
De stranden	137
De eilanden voor de kust van Marseille	141

L'ESTAQUE EN DE DORPEN TEN NOORDEN VAN DE VIEUX-PORT 145

L'Estaque	145
Andere dorpen ten noorden van Marseille	152

LA CÔTE BLEUE 154

Niolon	154
Calanques van la Redonne	155
Carry-le-Rouet	155
Sausset-les-Pins	156
Carro	156

PARC NATIONAL DES CALANQUES 157

DE CALANQUES, TUSSEN MARSEILLE EN CASSIS 159

Madrague de Montredon	159
Calanque de Saména	160
Calanque de l'Escalette	161
Les Goudes	162

INHOUD

Anse de la Maronaise	162
Cap Croisette en Baie des Singes	162
Calanque de Callelongue	162
Het île Riou	163
Calanque de Marseille-Veyre	163
Calanque de Sormiou	164
Calanque de Morgiou	165
La grotte Cosquer of de onderzeese Lascaux	165
Calanque de Sugiton	165
Calanques du Dévenson en	
Calanque de l'Oule	166
Calanque d'En-Vau	166
Calanque de Port-Pin	166
Calanque de Port-Miou	166
Schiereiland Port-Miou	167

VAN CASSIS NAAR LA CIOTAT, VIA DE ROUTE DES CRÊTES 168

Cassis	168
--------	-----

CAP CANAILLE EN ROUTE DES CRÊTES 177

La Ciotat	177
-----------	-----

PAYS D'AUBAGNE ET DE L'ÉTOILE 182

Aubagne	182
---------	-----

PAYS D'AIX 189

Aix-en-Provence	189
Montagne Sainte-Victoire	210

VAN AIX NAAR SALON VIA DE LINKEROEVER VAN DE DURANCE 214

Rognes	214
La Roque-d'Anthéron	215
Lambesc	216

PAYS DE SALON, ÉTANG DE BERRE EN PLAINE DE LA CRAU 216

Het Massif des Costes	217
Salon-de-Provence	219

WANDELING ROND HET ÉTANG DE BERRE, TUSSEN SALON EN MARTIGUES 224

Grans	225
Cornillon-Confoux	225
Saint-Chamas	225
Istres	225
Martigues	226
De Crau-vlakte	230

DE CAMARGUE 231

Arles	231
-------	-----

PARC NATUREL RÉGIONAL DE CAMARGUE 248

Le Vaccarès	250
Salin-de-Giraud	252

DE ROUTE VAN DE MEREN, VAN ARLES NAAR SAINTES-MARIES-DE-LA-MER 255

Saintes-Maries-de-la-Mer	256
--------------------------	-----

DE ALPILLES 260

La Vallée des Baux	261
Wijnroute door de Vallée des Baux	266
Les Baux-de-Provence	267
Saint-Rémy-de-Provence	271
Tarascon	280
Tussen Rhône en Durance, via de weggetjes van de Montagnette	284

INHOUD

DE VAUCLUSE

ABC van de Vaucluse 291

DE STAD VAN DE PAUSEN 295

Avignon 295
Villeneuve-lez-Avignon 318

DE LUBERON 322

TUSSEN DURANCE EN LUBERON 326

Cavaillon 326

HET ZUIDEN VAN DE LUBERON 335

Lauris 335
Vaugines 336
Cucuron 337
Ansouis 338
Pertuis 340
La Tour-d'Aigues 342
Grambois 343

DE COMBE DE LOURMARIN EN DE PETIT LUBERON 344

Lourmarin 344
Bonnieux 346
Lacoste 349
Ménerbes 350
Oppède 351
Robion 351
Gout 353

HET PAYS D'APT EN DE BERGEN VAN DE VAUCLUSE 354

Apt 354
Roussillon 366
Gordes 368

HET PAYS DES SORGUES 373

Fontaine-de-Vaucluse 373
L'Isle-sur-la-Sorgue 377

HET COMTAT VENAISSIN 385

Pernes-les-Fontaines 386
Carpentras 389

ROND DE MONT VENTOUX 395

Het Pays de Sault 395
Le Mont Ventoux 399

DE HAUT VAUCLUSE 404

Les Dentelles de Montmirail 404
Vaison-la-Romaine 409
De pauselijke enclave 414

DE RHÔNEVALLEI 417

Orange 417
Châteauneuf-du-Pape 424
Courthézon 426

LES ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

ABC van de Alpes-de-Haute-Provence 429

DE HAUTE-PROVENCE 432

Digne-les-Bains 432
Vallée de la Moyenne Durance 443
Manosque 448
Forcalquier 455
Het Pays de Forcalquier en het Montagne de Lure 460
Sisteron 469

INHOUD

DE ALPENVALLEIEN	477	DE VERDON	512
VALLÉE DE LA BLANCHE	477	Saint-André-les-Alpes en Lac de Castillon	512
Seyne-les-Alpes	478	Castellane	514
Selonnet	480	LES GORGES DU VERDON	519
Montclar	481	Moustiers-Sainte-Marie	525
VALLÉE DE L'UBAYE	482	DE BENEDENVALLEI VAN DE VERDON	531
La Basse-Ubaye	483	Lac de Sainte-Croix	531
Barcelonnette	486	Quinson	532
Pra-Loup – Les Molanès	493	Esparron-de-Verdon	534
Le Sauze	495	Gréoux-les-Bains	535
Jausiers	496	HET PLATEAU VAN VALENSOLE	538
De Haute Ubaye	498	Saint-Martin-de-Brômes	538
DE VAL D'ALLOS	501	Allemagne-en-Provence	538
Het Parc National du Mercantour	501	Valensole	540
Val d'Allos (La Foux, Allos, Le Seignus)	503	Riez	541
Colmars-les-Alpes	505	Saint-Jurs	543
Beauvezer	506	REGISTER	544
Annot	508		
Entrevaux	510		
KAARTEN EN PLATTEGRONDEN			
Alpes-de-Haute-Provence	430-431	Forcalquier	456
Aix-en-Provence	191	Gordes du Verdon (les)	520-521
Arles	234-235	l'Isle-sur-la-Sorgue	378-379
Avignon	296-297	Luberon (de)	324-325
Apt	355	Manosque	449
Bouches-du-Rhône	68-69	Marseille, detailkaart 1	76-77
Calanques (les), van Marseille tot Cassis	160-161	Marseille, detailkaart 2	78
Camargue	249	Marseille, overzichtskaart	74-75
Carpentras	390	Marseille - de stranden	138-139
Cassis	171	Moustiers-ste-Marie	526
Cavaillon	327	Orange	418
Digne-les-Bains	433	Provence (de), overzichtskaart	18-19
l'Estaque	146-147	Vaucluse (de)	292-293

21 TOPERVARINGEN VAN TROTTER

- 1 De aankomst per boot in Marseille?** Legendarisch, absoluut. Maar je zult zien dat **aankomen met de tram in de oude haven** ook helemaal niet verkeerd is. *Blz. 70*

- 2 Een bezoek aan het MuCEM** combineren met het fort Saint Jean en genieten van in het prachtige uitzicht over de zee. *Blz. 121*

- 3 Bewonderen van het mooie park van Longchamp** met zijn mooie fontein en een bezoek aan het Musée des Beaux-Arts. *Blz. 127*

- 4 Dineren in de Vallon des Auffes** en genieten van de charme van het kleine vissershaventje. *Blz. 137*

- 5 Een wandeling in Marseille maken, langs de overhangende kustweg, op een stormachtige dag**, als de stad tot Onze-Lieve-Vrouw bidt vergevingsgezind te zijn. *Blz. 70*

- 6 Een kamer in Cassis met uitzicht over zee** en genieten van een aperitiefje op een terras in de haven. *Blz. 170*

- 7 Een uitje naar de berg Sainte-Victoire**, aan het einde van de dag, als de zon het gesteente kleurt en er niemand meer te bekennen is. *Blz. 210*

- 8 Slenteren door de straatjes van Arles**, tussen de oude Romeinse gebouwen en de kleurrijke gevels. *Blz. 231*

- 9 Een rit op de rug van een paard door de Camargue**, buiten het hoogseizoen, ver van de zomerse drukte en de muggen. *Blz. 248*

- 10 De binnenwegen nemen door de Alpilles** om aan de voet van Les Baux uit te komen via een weg die wordt omzoomd door wijngaarden en rotsen. *Blz. 260*

- 11 Jezelf op een plaatsje trakteren bij een van de muziek-, dans- of theaterfestivals in de Vaucluse**, bijvoorbeeld in Avignon, Orange of Vaison-la-Romaine, al was het maar om een mooie dag in de Provence wat langer te maken. *Blz. 315*

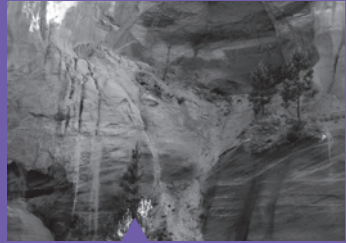
- 12 Bijten in een stuk meloen in Cavillon**, een sappig, zoet, zongerijs hapje. *Blz. 326*

- 13 Op je gemak fietsen over de wegen van de Luberon** tussen olijfbomen, lavendel en bremstruiken, en onderweg dorpjes verkennen zoals Lourmarin, Gordes, Ménerbes ...
BLz. 322

- 14 De wijngaarden doorkruisen op zoek naar de beroemde wijnen uit de Vaucluse:** Châteauneuf-du-Pape, Gigondas, Beaufort-de-Venise, Vacqueyras ... waarmee we echter niet minachtend willen doen over de wijnen uit de Luberon of de Ventoux. Die zijn heerlijk! *BLz. 289*

- 15 De okerkleurige kliffen van de Roussillon ontdekken** zodra het terrein opengaat en voor je hem smeert naar de boerenmarkt in Coustellet, Le Petit-Palais of Apt.
BLz. 366

- 16 Sneeuwschoenafdrukken achterlaten in de verse sneeuw** of het genoeg ontdekken van het rijden met sledehonden ergens tussen Val d'Allos en de Haute-Ubaye. *P. 501*

- 17 De streekproducten ontdekken die het gebied van de Alpes de Haute-Provence te bieden heeft:** wijnen van de Côteaux de Pierrevet, etherische lavendelolie en geitenkaas uit Banon. *BLz. 427*

- 18 De surrealistische landschappen, die leiden tot Maljasset, bewonderen.**

BLz. 500

- 19 De Jabron-vallei doorkruisen,** langs de rivier met dezelfde naam en uitrusten in een van de prima chambres d'hôtes die je in deze streek in ruime mate aantreft. *BLz. 473*

- 20 Lopen door de charmante, middeleeuwse steegjes van de dorpjes Annot en Entrevaux,** helemaal in het oosten van het departement. *BLz. 508*

- 21 Genieten van het turquoise water van de gorges du Verdon,** een magische plek in de lente als er nog geen drommen zomergasten zijn!

BLz. 519

ZONNEBLOEMENVELD BIJ HET KLOOSTER IN SAINT-RÉMY

De Félibrige

In 1854 werd in de Provence een regionale beweging opgericht die opkwam voor de eigen identiteit: de Félibrige. Deze beweging wilde vooral strijd voeren tegen het oprukkende Frans en wilde de eigen Provençaalse cultuur en taal op de voorgrond plaatsen. In feite was de strijd vooral gericht tegen de minachting van de 'noorderlingen' en de onderwijzers voor het Provençaals.

De grote dichter Frédéric Mistral was de voorman van de beweging. In het begin kreeg hij tamelijk veel krediet, vooral toen hij in 1904 de Nobelprijs kreeg. Maar doordat hij geen oog had voor de economische problemen en de sociale realiteit, raakte hij uit de gunst van de bevolking. In 1907 weigerde de Félibrige bijvoorbeeld de wijnboeren te steunen.

Toch bestaat de Félibrige nog altijd. De beweging groepeerde tientallen verenigingen uit de streek waar oorspronkelijk de langue d'oc werd gesproken. Elk jaar met Pinksteren vindt er in het pays d'Oc een grote bijeenkomst plaats, de Santo Estello genaamd.

De Provençalen hebben ook een eigen hymne: het *Coupo Santo* (heilige kelk). Het gaat terug tot 1867, wanneer politici en Catalaanse dichters aan de Provençaalse schrijvers een zilveren kelk schenken als dank voor de gastvrijheid die de Catalaanse dichter en balling Victor Balaguer er mocht genieten. Tegelijk bezegelt dit de vriendschap tussen de twee regio's. De oprichter van de literaire Félibrige-vereniging, Frédéric Mistral, wijdde hieraan het Coupo, dat sindsdien is uitgegroeid tot het volkslied van de streek en tot een sterk cultureel symbool.

TELECOMMUNICATIE

Bellen naar Frankrijk

- Vanuit België/Nederland naar Frankrijk: 00 + 33 + net- en abonneenummer.
  - Vanuit Frankrijk naar België: 00 + 32 + net- en abonneenummer.
  - Vanuit Frankrijk naar Nederland: 00 + 31 + net- en abonneenummer.
- Opgepast: de 0 van het netnummer vervalt als je vanuit het buitenland belt.*

Noodnummers providers

Neem bij diefstal of verlies van je mobiele telefoon zo snel mogelijk contact op met je provider, ter voorkoming van vervelende verrassingen bij thuiskomst.

In België

BASE – KPN GROUP BELGIUM - ☎ 0032 486 19 1999 🌐 base.be.

PROXIMUS - ☎ 0032 78 05 60 30 🌐 belgacom.be.

MOBISTAR - ☎ 0032 495 95 95 00 🌐 mobistar.be.

TELENET - 🌐 telenet.be.

Contactgegevens van andere operatoren vind je op <http://www.aanbieders.be/telefonie/operators>.

In Nederland

VODAFONE - ☎ 0031 654 500 110 🌐 vodafone.nl.

T-MOBILE - ☎ 0031 6 2400 1200 🌐 t-mobile.nl/home.

KPN MOBILE - ☎ 0031 6 1200 1200 🌐 kpn.com.

Contactgegevens van andere operatoren vind je op <http://gsm.startpagina.nl>.

NUTTIGE ADRESSEN EN INFORMATIE

i Bureau voor Toerisme (plattegrond A2): avenue Verdi 300 ☎ 04 42 16 11 61. Reserveringscentrale ☎ 04 42 16 11 84 of 04 42 16 11 85 **W** aixenprovencetourism.com. Geopend ma.-za. 8.30-19.00 u; zo. 10.00-13.00 u en 14.00-18.00 u; langere openingstijden juli-aug. Gesloten 1 jan., 1 mei en 25 dec. Rondleidingen van 2 uur: ongeveer € 9; kortingen mogelijk. Handige brochures met gedetailleerde informatie over evenementen, thematische circuits, tentoonstellingen enzovoort. Organiseert het hele jaar interessante rondleidingen.

@ Game's Friends (plattegrond B1): rue du Puits-Neuf 46. Dag. geopend 10.30-24.00 u (zo. vanaf 14.30 u). Een groot cybercafé met comfortabele leren leunstoelen.

✈ Luchthaven Marseille-Provence: 25 km van Aix ☎ 04 42 14 14 14. Zie de rubriek 'Nuttige adressen en praktische informatie' bij Marseille.

🚆 TGV-station: D9, Technopole de l'Arbois. Er vertrekt regelmatig een pendelbus naar Aix (ongeveer 15 km). Autoverhuur ter plaatse.

🚉 Treinstation (buiten plattegrond, via A2): in de stad zelf. Reserveren ☎ 36 35 (€ 0,34/min).

🚌 Busstation (plattegrond A2): avenue de l'Europe ☎ 0810 001 326.

RIJDEN EN PARKEREN IN DE STAD

Als je per se met de auto de stad in wilt, kun je het beste zo snel mogelijk een parkeerplaats zoeken in het centrum (vrij duur!). Een goed idee: de **parkeerterreinen met pendeldienst** naar het centrum van Krypton (avenue de l'Arc-de-Meyran, vanaf de A8, afslag Pont de l'Arc, bewegwijzerd), van Les Hauts-de-Brunet (avenue Fernand-Benoît, vanaf de A51, afslag Puyricard) en van Route des Alpes (Route de Sisteron, vanaf de A51, afrit Les Platanes). Niet duur: € 2 voor de hele dag en een gratis buskaartje (ook de hele dag geldig) voor alle passagiers van het voertuig.

MARKTEN

De markten van Aix zijn erg belangrijk voor het imago van de stad. Je kunt ze beschouwen als een instituut dat buiten de tijd staat (in alle betekenissen van de term, want ze vinden plaats in alle seizoenen).

BELANGRIJK: parkeer niet op of rond de marktpleinen op de dagen dat het markt is! Vergeet ook niet om je auto de avond ervoor weg te halen als hij op een van de plaatsen staat die zijn voorbehouden aan marktcrammers. Je auto wordt anders gegarandeerd weggesleept.

Nuttige adressen
i Office de tourisme
@ Game's Friends

🛏 Slapen

- 10** Auberge de jeunesse-CIRS
- 11** Hôtel Cardinal
- 12** Hôtel Paul
- 13** Appart'hôtel Odalys Les Floridianes
- 14** Hôtel Le Concorde
- 15** Hôtel Le Prieuré
- 16** Chambres d'hôtes Le Petit Nid de Sophie
- 17** Hôtel Saint-Christophe
- 18** Appart'hôtel Odalys L'Atrium
- 19** Appart'hôtel Odalys Le Clos de la Chartreuse
- 20** Hôtel des Augustins
- 21** Hôtel du Globe
- 22** Le Jardin de Marie
- 23** Chambres d'hôtes L'Épicerie
- 24** Hôtel en Ville
- 25** Chambres d'hôtes La Campagne
- 26** Appart'hôtel Odalys Le Tholonet

🍴 Eten

- 30** Drôle d'Endroit
- 31** Angelina
- 32** La Fromagerie du Passage

- 33** Carton Rouge
- 34** Le Verdun
- 35** Les 2 Frères
- 36** Le Formal
- 37** Le Petit Verdot
- 38** Chez Charlotte
- 39** La Tomate Verte
- 40** Thé Mandarin
- 41** Le Poivre d'Âne
- 42** Fanny's
- 43** Le Bistrot-club du Pignonnet

🍷 🍺 🍹 iets drinken, iets eten en uitgaan

- 50** Les Deux Garçons
- 51** Le Brigand
- 53** La Rotonde
- 54** O'Shannon

🍫 🍪 🍩 Calissons en andere lekkernijen kopen, een ijsje eten of iets drinken

- 70** Confiserie Sextius-d'Entrecasteaux
- 71** Bécharde
- 72** Confiserie Brémond
- 73** Les chocolats de Puyricard
- 74** Confiserie Parli
- 75** Glaces Philippe Faur

AIX-EN-PROVENCE

- **Fruit- en groentemarkt:** *place Richelme (plattegrond A1), dagelijks.* Hier ontmoet iedereen elkaar. Er zijn verscheidene cafés in de buurt.
- **Andere levensmiddelenmarkten:** *place des Prêcheurs en place de l'Église Sainte-Marie-Madeleine (plattegrond B1) op di., do. en za.*
- **Bloemenmarkt:** *place de l'Hôtel-de-Ville (plattegrond A1) op di., do. en za. en op ma., wo., vr. en zo. aan de place des Prêcheurs.*
- **Rommelmarkt:** *place de Verdun (plattegrond B1), op di., do. en za.*
- **Textielmarkt, mode en accessoires:** *cours Mirabeau (plattegrond A-B2), di. en do. tot 14.30 u; cour d'Appel za. tot 12.30 u.*
- **Markt van oude boeken:** *place de l'Hôtel-de-Ville, elke 1ste zo. van de maand 9.00-18.00 u.*

- **Ambachtsmarkt:** *cours Mirabeau, eind juli-begin aug.*

SLAPEN IN AIX EN OMGEVING

Er zijn schitterende adressen in Aix, maar sommige zijn erg duur en vanaf de eerste mooie dagen volgeboekt. Reserveren is dus de boodschap.

CAMPINGS

▲ **Camping Arc-en-Ciel:** 50, avenue Henri-Malacrida ☎ 04 42 26 14 28 📧 camping-arcenciel@neuf.fr 🌐 campingarcenciel.com ♿ 2 km van het centrum, aan de weg naar Fréjus-Tou-

lon-Nice (de voormalige N7). Bus 4 in de richting van Val-Saint-André. Geopend april-sept. Ongeveer € 20,40 voor 2 personen. Betaalkaarten niet geaccepteerd. Ongeveer vijftig staanplaatsen in een groot park dat wordt doorkruist door de Arc-rivier, waarover het pittoreske bruggetje Les Trois-Sautets ligt dat door Cézanne werd geschilderd. In een heel fraaie omgeving dus en voorzien van alle comfort (zelfs het sanitair is uitstekend). Vraag wel een plaatsje achteraan, want als je aan de straatkant ligt, leef je op het ritme van het verkeer. Zwembad, wasserij en winkels in de buurt.

A Camping Chantecler: 41, avenue du Val-Saint-André ☎ 04 42 26 12 98 @ info@campingchantecler.com W campingchantecler.com. 2 km van het centrum. Op de autosnelweg richting Nice neem je de afrit Val-Saint-André. Bus 3 naar Val-Saint-André. Het hele jaar door geopend. Restaurant geopend juni-sept. Ongeveer € 21,10 voor 2 personen. Bungalows en stacaravans € 460-820 per week. Deze grote camping ligt in een woonwijk, in het voormalige park van een hoeve. Staantplaatsen in terrasvorm (dat wordt klimmen!), afwisselend op keien en gras. Mooi zwembad. Baan voor petanque, snackbar, tv-zaal, wasserij ... Alle comfort dus!

GOEDKOOP

A Auberge de jeunesse-CIRS (Centre international de rencontres et de séjours; buiten plattegrond, via A1, 10): 3, avenue Marcel-Pagnol, in de wijk Jas-de-Bouffan, 13090 ☎ 04 42 20 15 99 @ direction-ajaix@orange.fr W auberge-jeunesse-aix.fr 2 km van het stadscentrum. Niet ver van de Fondation Vasarely. Bus 2 naar La Mayanelle, halte Vasarely-Auberge de jeunesse. Receptie geopend 7.00-14.00 u en 16.30-24.00 u; inschrijven vóór 22.00 u. Gesloten half dec.-begin jan. Met een jeugdherbergkaart (verplicht en ter plaatse te koop) betaal je € 20,30-23,30; ontbijt inbegrepen. Maaltijd € 12. Wifi. Moderne gebouwen met een tuin eromheen, vlak bij de snelweg. Heel comfortabele en functionele jeugdherberg (slaapzalen met vier bedden). Ontspanningsruimte, snackbar, speelweide, wasserij. Terras.

DOORSNEEPRIJS TOT LUXUEUS

A Hôtel Paul (plattegrond A1, 12): 10, avenue Pasteur ☎ 04 42 23 23 89 @ hotel.paul@wanadoo.fr. Op zon- en feestdagen kun je niet inchecken tussen 12.00 en 18.00 u. Het hotel sluit 's avonds om 22.00 u. Tweepersoonskamer € 55-75. Stalling voor fietsen en motors. Internet, wifi. Uitstekend gelegen, op een steenworp afstand van de kathedraal en het parkeerterrein Pasteur. Dit leuke, ouderwets ingerichte hotel heeft ons weten te bekoren met zijn eenvoudige, maar heel nette kamers die voor een heel bescheiden prijs worden verhuurd. Een aantal van die kamers (de nummers 14 tot 19) kijkt uit over de tuin, waar je ook kunt ontbijten. Hartelijke ontvangst. Een adres zoals je ze bijna niet meer vindt in Aix!

A Hôtel Le Concorde (plattegrond B2, 14): 66-68, boulevard du Roi-René ☎ 04 42 26 03 95 @ contact@hotel-leconcorde.fr W hotel-aixenprovence-concorde.com Gesloten half dec.-begin jan. Tweepersoonskamer € 64-98. Grote parkeergarage (tegen betaling). Internet, wifi. Familiehotel met eenvoudige, rustige kamers (vermijd indien mogelijk die aan de kant van de boulevard). De kamers met uitzicht over het kleine binnenplaatsje met tuin hebben een balkon. In de kamers op de verdiepingen heb je een mooi uitzicht op de omgeving. Minibar en tv. Aangename ontvangst.

A Hôtel Le Prieuré (buiten plattegrond, via B1, 15): 458, Route de Sisteron (N96) ☎ 04 42 21 05 23 W hotel-leprieure.com. 2 km ten noorden van Aix-en-Provence via de voormalige N96 richting Manosque-Sisteron. Het hele jaar door geopend. Tweepersoonskamer € 65-85. Gratis parkeerterrein. Wifi. Gevestigd in een 17de-eeuwse priorij. Ongeveer twintig kamers in een hotel dat al 35 jaar gasten ontvangt in zijn toch wel verrassende inrichting, volledig in de stijl van de goedlachse eigenares. De kamers zijn heel gezellig en kijken allemaal uit over het park van het Pavillon Lenfant, dat ontworpen werd door Le Nôtre (helaas niet toegankelijk, maar het uitzicht op zich is al heel rustgevend). Bloemrijk terras voor het hotel waar je kunt ontbijten en de sfeer op kunt snuiven. De pendel

naar het stadscentrum stopt 100 m verder (rijdt van 7.00 tot 20.30 u).

Hôtel Cardinal (plattegrond B2, 11): 24, rue Cardinale ☎ 04 42 38 32 30 @ hotel.cardinal@wanadoo.fr 🌐 hotel-cardinal-aix.com. *Het hele jaar door geopend. Tweepersoonskamer € 77. Wifi.* Een sfeervol hotel met ongeveer dertig kamers, ondergebracht in een 18de-eeuws gebouw. Voor wie het rondtrekken in zich heeft, maar ook gesteld is op rust en comfort. Het merendeel van de kamers heeft een opknopbeurt gekregen, in retrostijl. De vaste gasten zweren bij het bijgebouw aan de voet van Saint-Jean-de-Malte-kerk. Spontane, vriendelijke ontvangst.

Hôtel du Globe (plattegrond A1, 21): 74, cours Sextius ☎ 04 42 26 03 58 @ contact@hotelduglobe.com 🌐 hotelduglobe.com. *Gesloten half dec.-half jan. Tweepersoonskamer € 77-107, afhankelijk van het seizoen. Garage (niet gratis). Wifi.* Een hotel voor moderne globetrotters. Ongeveer veertig hedendaags ingerichte, identieke en comfortabele kamers met airco. De kamers aan de straatkant zijn goed geïsoleerd. Terras. Hartelijke ontvangst.

Appart'hôtel Odalys Les Floridians (buiten plattegrond A2, 13): 24, boulevard Albert-Charrier, 13090 ☎ 04 42 37 23 23 @ lesfloridians@odalys-vacances.com. *Vanaf € 83 per nacht. Internet, wifi.* Comfortabele en gezellige appartementen met keukenhoek, op een steenworp afstand van de cours Mirabeau en het historische stadscentrum. Aangename ontbijtzaal. Kortom, een goed adres voor een verblijf in het hart van Aix zonder dat je bankroet gaat!

Appart'hôtel Odalys Le Clos de la Charreuse (buiten plattegrond A2, 19): 42, route de Galice, 13100 ☎ 04 42 29 66 00 @ charreuse@odalys-vacances.com. *Vanaf € 70 per nacht. Internet, wifi.* Ruime appartementen met airco en keukenhoek, gelegen in een rustige omgeving. Goed onderhouden en comfortabel. Ontbijtzaal met terras. Bus 6 brengt je naar het centrum van Aix-en-Provence.

Appart'hôtel Odalys L'Atrium (plattegrond B2, 18): 15, cours Gambetta, 13100 ☎ 04 42 99 16 00 @ atrium@odalys-vacances.com. *Vanaf € 85 per nacht. Internet, wifi.* Studio's en appartementen met alle mogelijke comfort: internet, wifi, keukenhoek, flatscreen-tv in de slaapkamer en de salon, koffiezetapparaat ... In het Italiaanse restaurant *Alto Gusto* laat de energieke Odilla je kennismaken met de specialiteiten van Piemonte, rechtstreeks ingevoerd uit Italië!

LUXEUS TOT HEEL LUXEUS

Le Jardin de Marie (plattegrond B2, 22): 47, rue Roux Alpheran ☎ 06 15 93 65 39 🌐 jardindemarie.net. *Tweepersoonskamer € 90-110, afhankelijk van het type (€ 20 extra als je maar een nacht blijft). Wifi.* Wat is die tuin mooi! Fris, groen en met een vijgenboom die de vruchten voor de jam levert. Een klein paradijs midden in stad, verscholen achter een herenhuis uit de 17de eeuw. Moderne en comfortabele kamers die allemaal volgens hetzelfde stramien zijn ingericht: kleine zithoek, een badkamer en het bed op de tussenverdieping. Bij het heerlijke ontbijt in de tuin krijg je van de gastheer en gastvrouw, die beiden gids zijn, talrijke tips om je verblijf nog aangenamer te maken.

Chambres d'hôtes La Campagne (buiten plattegrond, via A2, 25): 34, avenue du Pignonnet ☎ 04 42 61 76 40 en 06 81 54 19 74 @ marion@la-campagne-aix.fr 🌐 la-campagne-aix.fr. *Tweepersoonskamer met douche en wc € 90-130, afhankelijk van het seizoen. Parkeerterrein. Wifi.* Twee amandelgebakjes verwijderd van het historische centrum! Dit schitterende buitenhuis uit de 18de eeuw met het park van 4500 m², de waterput, de fontein en de platanen is een echte haven van rust. Vier fraai ingerichte kamers met namen van befaamde lekkernijen: *Calisson* (amandelgebakje), *Praline*, *Nougat*, *Orangette* (sinaasappelpartje met chocolade eromheen). Warm en modern interieur. Permanente tentoonstelling van hedendaagse kunst aan de muren van de salon. Tuin en schaduwrijk terras. Zwembad. Uitstekende ontvangst.

Hôtel Saint-Christophe (plattegrond A2, 17): 2, avenue Victor-Hugo ☎ 04 42 26

€ 95) of 'Premières' en 'Toril bas' (€ 60-76). Als je nog hoger zit, kun je niet alles goed zien, of je moet een verrekijker meenemen. Daar staat tegenover dat, als je helemaal bovenin zit (toch nog ongeveer € 33), je een heel mooi panorama hebt. Het publiek dat op het feest afkomt, is een goed, serieus en aandachtig publiek, met heel veel begrip voor de o zo geliefde *toreros*. Aangezien de arena geen dak heeft, is het verstandig om een trui (voor het geval dat de wind aanwakkert), een regenjas en een hoed voor de zon mee te nemen.

Feriaroutes

De place du Forum en de omliggende straten vormen het hart van de feria. De directe omgeving van de arena en de boulevard des Lices worden overspoeld door merguezverkopers, wat het geheel minder aangenaam maakt. Het gebied rond de place Voltaire en de rue de la Cavalerie is populairder en trekt een wat jonger publiek. Daar vinden vaak de *encierros* (het loslaten van de stieren) plaats. Eigenlijk bestaan er tientallen feriaroutes. Volg je eigen gevoel.

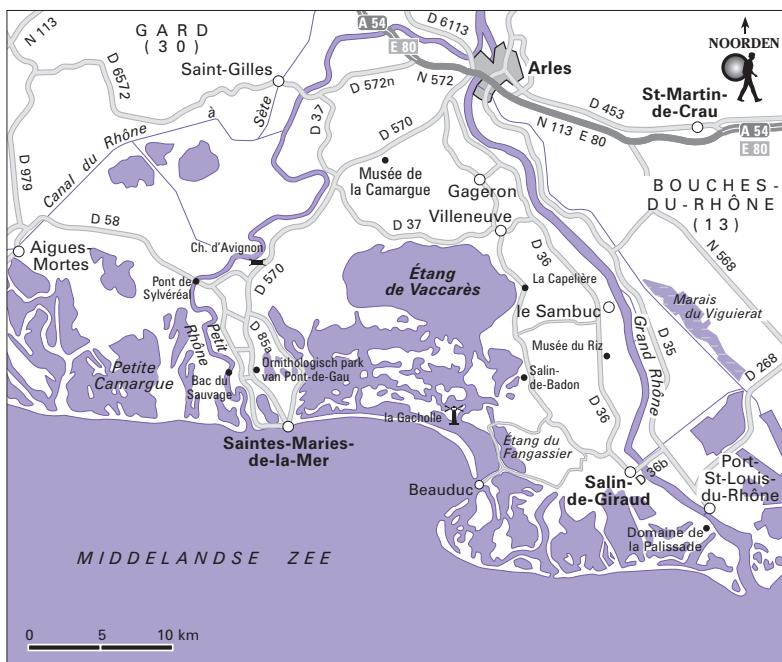
PARC NATUREL RÉGIONAL DE CAMARGUE

Welkom in de Camargue, een buitengewoon, zo niet vreemd gebied in de ogen van diegenen die er niet bekend mee zijn. Het is van de rest van Frankrijk gescheiden door de Rhône, die zich in tweeën splitst voor ze uitmondt in de zee. Het gebied is gevormd door eeuwenlange slibafzettingen, voordat de rivier aan het einde van de 19de eeuw door de indijking uiteindelijk een bedding kreeg. Deze delta was lange tijd wispelturig, maar werd dan toch getemd door de mens. Kijk maar naar de vele *roubines*, de kanalen die de hele delta in alle richting doorkruisen.

De Camargue is eigenlijk een 'eiland', in het noorden begrensd door Arles, in het zuiden door de Middellandse Zee en met uitlopers in het departement Gard (zie de *Trotter Languedoc-Roussillon*). Bruggen en veerponten zijn er genoeg, maar dat betekent niet dat iedereen hier zomaar welkom is. Sinds 1967 is het gebied namelijk een regionaal natuurpark en dus beschermd.

FLAMINGO'S IN PARC NATUREL RÉGIONAL DE CAMARGUE

CAMARGUE

Dit vlakke land lijkt vrij monotoon en melancholisch voor wie geen oog heeft voor het lichtspel van de zon op de groene rijstvelden of de roze zoutpannen, voor wie niet durft af te wijken van de grote wegen en zijn heil durft te zoeken op de zijwegen, voor wie zijn auto niet durft in te ruilen voor een fiets of een paard of om te voet en met een paar stevige laarzen aan het moerasland te verkennen.

De Camargue is geen streek van folklore, maar van levende tradities. Je hoeft niet lang te zoeken naar een *gardian* te paard, met zwarte vilthoed, fleurig hemd en omgeknoopte halsdoek. Veel oog hebben de mannen en de stieren niet voor de bezoekers, en de kans dat je van hen een glimlach krijgt, is klein. In de Camargue houden ze meer van hun muggen dan van pottenkijkers. Dit 75.000 ha grote gebied van zand, moerassen, vijvers, rijstvelden en bossen is even huisverig voor de toevloed van toeristen als voor het wassende water.

De echte koning van de Camargue is niet het witte paard, dat je absoluut moet kunnen berijden als je hier op avontuur wilt gaan, en evenmin de flamingo, die zo gracieus opvliegt dat de aanblik ervan onvergetelijk is, ook zonder dat je er een foto van maakt. Nee, de echte koning is de zwarte stier. Anders dan zijn Spaanse collega is hij niet bestemd voor de corrida, maar voor de *course camargaise* of *course à la cocarde*, een zeer populair feest (zie de rubriek 'Stierengevechten' in het hoofdstuk 'Mens, maatschappij, natuur en cultuur' aan het begin van de gids).

Alle economische activiteiten in de Camargue hangen nauw samen met het zoutgehalte van de bodem. De laagstgelegen gebieden, rond het étang de Vaccarès, worden gebruikt voor rijst- en veeteelt. Vissen gebeurt in de meertjes en de kanalen, met platbodems die de vissers

PLATEAU VAN VALENSOLE

LES ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

De archeologische crypte	437
Train des Pignes	439
De priorij van Ganagobie	447
Het meer van Serre-Ponçon	484
Col de Restefond/	
Col de la Bonette	498
Pont du Châtelet	500
Gorges de Daluis en gorges du Cians	512
Musée de la Préhistoire des gorges du Verdon	533
Le Petit Monde d'Émilie	537

ABC VAN DE ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

OPPERVLAKTE - 6925 km².

HOOFDSTAD - Digne-les-Bains.

GROTE STEDEN - Barcelonnette, Castellane, Forcalquier.

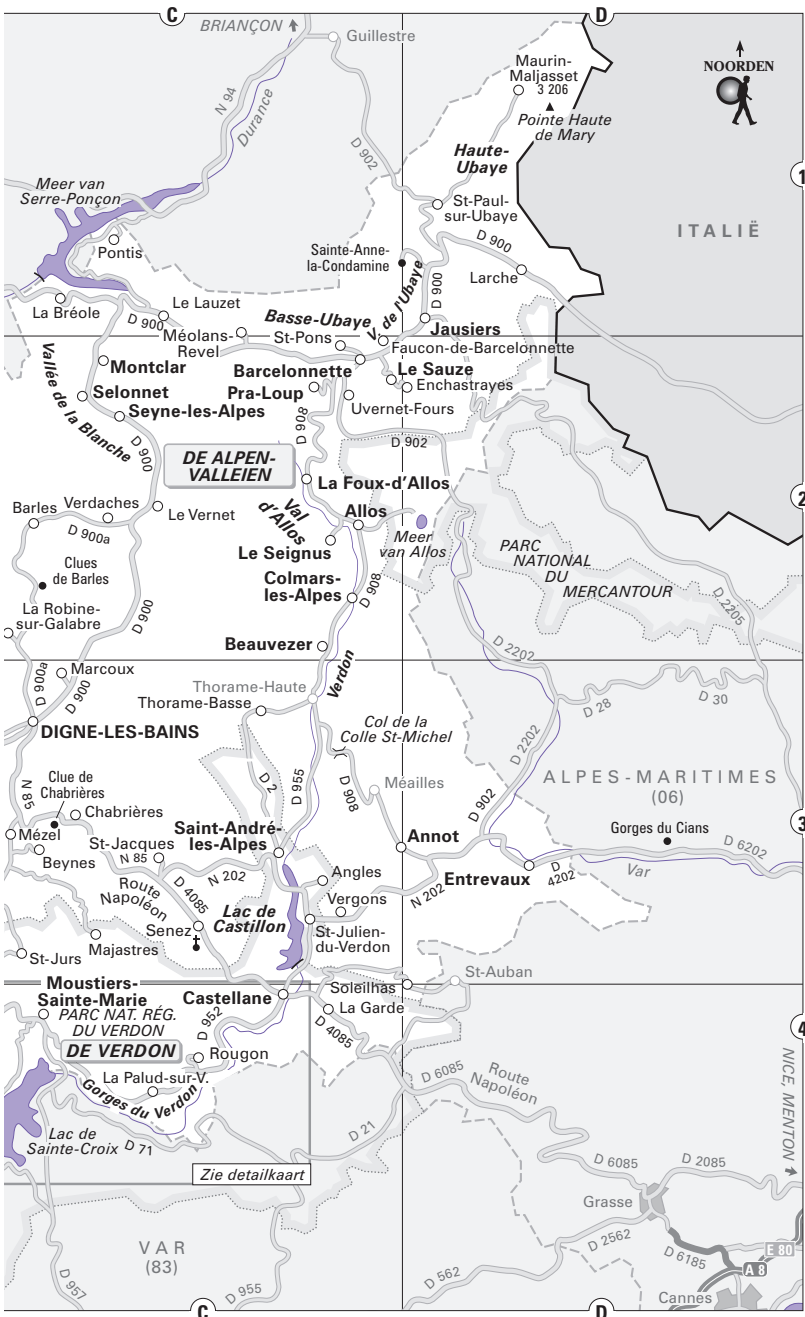
BEVOLKING - 164.000 inwoners.

BEVOLKINGSDICHTHEID - 22 inwoners per km².

Niet zo heel lang geleden werd deze streek nog de Basses-Alpes genoemd. In navolging van de Côtes-du-Nord, die tot de Côtes-d'Armor werden omgedoopt, werden deze Lage Alpen de Alpes-de-Haute-Provence. Alpen en Provence: namen waarin de diversiteit van de landschappen van dit departement doorklinken. Ontelbare weggetjes leiden je langs echt Provençaalse dorpen in de streek van Forcalquier, de Moyenne Durance-vallei en in het hooggebergte richting Barcelonnette. En dan zijn er de duizelingwekkende Gorges du Verdon en het prachtige paars van de lavendelvelden op het Plateau de Valensole. Hier hebben de kleuren en het licht een complot gesmeed en zijn de landschappen oogverblindend mooi. Een klokkentoren die boven een dorp uitsteekt lijkt wel van goud te zijn en een eikenbos zorgt voor een oceaan van groen zover het oog reikt, dan weer ligt er een meer als een turkooizen zee te schitteren in de zon.

ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE

Tussen Manosque en Sisteron zijn die Alpen misschien ook wel de bewakers van de tradities van de echte Provence, want hier is deze regio nog het authentiekst.

Dit is verder ook een van de ongereptste departementen van Frankrijk, want maar liefst de helft van het grondgebied is beschermd als natuurpark (de regionale natuurparken van de Verdon en de Luberon, het nationale natuurpark van de Mercantour en het geologische natuurreservaat van de Haute-Provence).

De hemel is er staalblauw en ongelofelijk helder, zoals nergens anders in Europa, althans volgens de specialisten die een observatorium hebben opgericht op het plateau van Forcalquier. Die heldere lucht is te danken aan de wind, die hier nog vrij spel heeft, maar ook en vooral aan het feit dat hier geen grote steden liggen. De hoofdplaats Digne-les-Bains telt niet meer dan 18.350 inwoners, en in de grootste stad, Manosque, zijn dat er 23.100.

Hoewel dit departement door buitenlanders al een tijdje gewaardeerd werd om zijn 'dolce vita', was het lange tijd het arme broertje van de regio Provence-Alpes-Côte d'Azur. Daarom ook bleven het milieu en de tradities hier beter bewaard dan op andere plaatsen, en is het toerisme zogenoemd 'duurzaam'. Hoewel sommige plekken, zoals Moustiers-Sainte-Marie of de Gorges du Verdon, allang geen publiciteit meer nodig hebben, zijn er nog veel 'geheime' plekjes: discrete valleitjes, aardige dorpen en vergeten kapellen. Dat is natuurlijk heerlijk voor de echt avontuurlijke reiziger, die zich kan verfrissen in het onstuimige water van de Ubaye, naar bergmeren kan klimmen, in de winter over zonnige skipistes kan glijden of, voor de minder sportieve toerist, kan luieren onder de olijfbomen en genieten van de lokale producten. Want hier leef je vanzelfsprekend buiten!

NUTTIGE ADRESSEN

i Agence de développement touristique des Alpes-de-Haute-Provence (maison des Alpes-de-Haute-Provence):

niet toegankelijk voor het publiek, inlichtingen ☎ 04 92 31 57 29

🌐 alpes-haute-provence.com. Op de website kun je het *passport des musées* downloaden, dat geldig is voor twee personen en waarmee je korting kunt krijgen bij circa dertig bezienswaardigheden in het departement. Je betaalt de volle prijs bij de eerste bezichtiging; de 4de, 8ste en 12de bezienswaardigheid zijn gratis op voorwaarde dat je bij elk bezoek je paspoort hebt laten afstempelen. Niet in combinatie met andere kortingen.

■ **Gîtes de France des Alpes-de-Haute-Provence (plattegrond A2, 1):** *rond-point du*

11-Novembre, BP 201, 04000 Digne-les-Bains ☎ 04 92 31 30 40 🌐 gites-de-france-04.fr. *Op de begane grond van het Bureau voor Toerisme, ingang achteraan. Geopend ma.-vr. 9.00-12.00 u en 14.00-17.00 u.*

■ **Les guides de pays de Haute-Provence:**

☎ 04 92 76 66 23 of 06 82 33 69 31 @ sabrina-gdp@free.fr. Vereniging van gidsen die in de zomer en tijdens schoolvakanties (of buiten het seizoen voor groepen) rondleidingen aanbieden naar alle bezienswaardigheden, dorpen en steden in het departement Alpes-de-Haute-Provence (en de Luberon). Verschillende themaroutes: olijfbomen, gipsversieringen, steenkool, gastronomie enzovoort. Neem contact op met de gidsen voor het programma en de tarieven van de excursies.

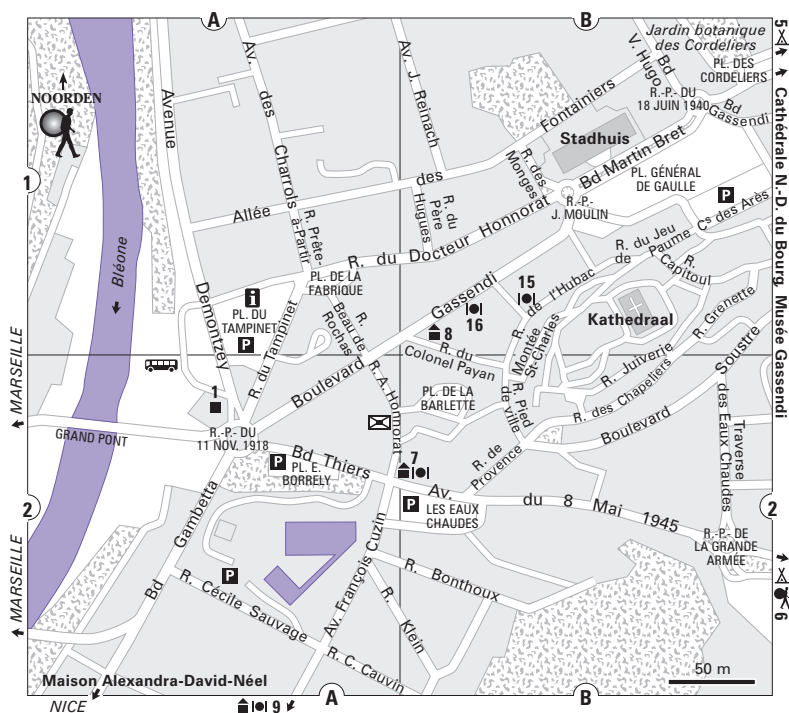
DE HAUTE-PROVENCE

DIGNE-LES-BAINS

OVERZICHTSKAART ALPES-DE-HAUTE-PROVENCE, C3 POSTCODE 04000 | 18.350 INWONERS

Deze rustige hoofdstad ligt tussen de Provence en de Alpen, aan de Route Napoléon, op een hoogte van 600 m en omgeven door schitterende bergen. Digne-les-Bains is ook een kuuroord waar vooral reumapatiënten verlichting zoeken, maar waar je ook terecht kunt voor een

wellnesskuur. Water heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het leven van dit stadje, waar drie valleien samenkomen. De stad ontwikkelde zich rond de oude dorpskern, die ook nu nog bestaat. In de 13de eeuw werden rond deze kern stadsmuren gebouwd om roversbenden buiten te houden. Door de geïsoleerde ligging, ver van belangrijke wegen, liet Digne echter pas in de 19de eeuw van zich spreken, ter gelegenheid van het bezoek van Napoleon. De enige opmerkelijke gebeurtenis tussen de 13de en 19de eeuw was het uitbreken van een pestepidemie, waardoor de bevolking van het stadje werd uitgedund. Toch heeft Digne ook een belangrijke persoon voortgebracht, een vrouwelijke globetrotter avant la lettre nog wel (wat ons veel plezier doet), de ontdekkingsreiziger Alexandra David-Néel. Bezoek haar stichting als je deze ondernemende dame beter wilt leren kennen.

DIGNE-LES-BAINS

 Nuttige adressen	8 Hôtel Central
 Bureau voor Toerisme	9 Chambres d'hôtes Les Oliviers en
1 Gîtes de France des Alpes-de-Haute-Provence	15 Hôtel & Pension Villa Gaïa
   Slapen en eten	16 Le Resto du Coin
5 Camping du Bourg	16 La Taverne
6 Camping Les Eaux-Chaudes	 Wat is er te doen?
7 Hôtel de Provence, Hôtel du Grand-Paris	6 De thermen van Digne-les-Bains

Alpes-Maritimes en buiten de toeristische circuits. Kleine gîte d'étape met vijftien plaatsen in een traditioneel huis. Vier kamers met vier of drie bedden. Goed uitgeruste keuken en grote tafels ter beschikking van de gasten. Jonge, ontspannen ontvangst. Speeltuin voor de kleintjes aan het einde van de straat. Voor trekkers: de GR4 loopt vlakbij.

  Hôtel-restaurant Lou Jas: 110, rue des Bayles, 04120 Soleilhas 04 93 60 43 54 dominique.mandine@gmail.com hotel-restaurant-loujas.com. 16 km ten westen van Castellane via de N85 en dan de D102; aan de rand van het dorp. Dag. geopend. Gesloten in het laagseizoen do. (behalve in de schoolvakanties). Jaarlijkse vakantie: dec. Tweepersoonskamers € 50-57, afhankelijk van het comfort en het seizoen. In de zomer is alleen halfpension mogelijk € 49-52 per persoon. Menu's € 18-32. Wifi. Het enige restaurant in dit dorp aan de poort van de Alpes-Maritimes (en niet ver van de schitterende kloven van Saint-Auban). Een kleine bergherberg met een paar goed onderhouden kamers. De sfeer is huiselijk en je wordt er hartelijk ontvangen. In een eetzaal vol snuisterijen krijg je goede traditionele gerechten opgediend, met wild en kikkerbilletjes in het seizoen, of ravioli met geitenkaas, met noten enzovoort.

DOORSNEEPRIJS TOT IETS LUXUEUZER

  Auberge du Teillon: route Napoléon, 04120 La Garde 04 92 83 60 88 contact@auberge-teillon.com auberge-teillon.com 6 km ten zuidoosten van Castellane via de N85 (richting Grasse). Geopend in het laagseizoen di.-zo.middag; in juli-aug. di.avond-zo. Gesloten half nov.-half maart. Tweepersoonskamers € 65-70, afhankelijk van het seizoen. Maaltijdformule € 22; menu's € 27-54. Wifi. De kustbewoners komen hier in het weekend genieten. We kunnen ze geen ongelijk geven, want in de knusse, onberispelijke eetzaal, waar de sfeer van een plattelandsherberg hangt, krijg je lekkere streekgerechten voorgeschoteld. Ongetwijfeld het beste gastronomische adres in de omtrek. Om hier iets langer van te

kunnen genieten zijn er ook een paar aangename, gerenoveerde kamers, maar die aan de rijksweg zijn niet geschikt voor langslapers. Terras langs de weg. Eenvoudige en hartelijke ontvangst.

 Chambres d'hôtes de Chasteuil: in het gehucht Chasteuil 04 92 83 72 45 info@gitedechasteuil.com gitedechasteuil.com. Ongeveer 8 km ten zuidwesten van Castellane via de D952. Er staat een bord aan de rechterkant. Jaarlijkse vakantie: 15 nov.-15 febr. Tweepersoonskamer € 79. Maaltijd juli-begin sept. vr.-za. € 25 (na reservering), drank inbegrepen (laagseizoen kleine maaltijd € 17). Wifi. Aan de rand van de Gorges du Verdon, boven in een heel mooi gehucht op 900 m hoogte. Laat je niet afschrikken door de autowrakken langs de weg, het is mooi op de top! Hier wonen veel ambachtslieden. Een heel rustig plekje (temeer omdat je de auto moet achterlaten op de parkeerplaats aan de voet van het dorp). De gastvrije eigenaren hebben een voormalig schooltje omgevormd tot een mooi, natuurstenen gebouw dat in de zomer omringd wordt door bloemen. De vijf kamers met eigen ingang zijn licht en aangenaam ingericht. Een van de kamers heeft een keukenhoek (kleine toeslag). Op de eerste verdieping vind je een fraaie eetzaal met grote ramen die uitzicht bieden op de omringende bergen. Hier proef je 's zomers de lekkere pistousoep. Ambachtelijke zeepziederij, water dat verwarmd wordt door zonnepanelen. Bordevol charme.

WAT IS ER TE ZIEN EN TE DOEN IN CASTELLANE EN OMGEVING?

 Église Saint-Victor: een 12de-eeuwse kerk in een stijl die het midden houdt tussen romaans en gotisch, maar die later grondig werd verbouwd. Klokkentoren in Lombardische stijl waarin stukken van de oude vestingmuur zijn verwerkt. Het interieur (dat je kunt bezoeken tijdens een rondleiding) wordt verlicht door een aantal opmerkelijke ramen. Je ziet er een paar schilderijen uit de 18de eeuw en eigenaardige, geveerde, houten reliekbustes.

De oude stad: aan het einde van de rue Saint-Victor, vlak bij het Bureau voor Toerisme, staat de tour de l'Horloge (met een campanile), die ooit een stadspoort was. De rue du Mitan is erg aardig, hoewel de straat wel wat verpest wordt door de vele toeristenwinkeltjes. Pleintje met een leeuwenfontein.

Maison nature et Patrimoine: *place Marcel-Sauvaire, BP 8 ☎ 04 92 83 19 23 ♿* Omvat het musée Sirène et Fossiles, het musée du Moyen-Verdon en het relais du Parc Naturel. Geopend april-juni en sept. wo., weekenden en feestdagen 10.00-13.00 u en 15.00-18.30 u; dag. geopend juli-aug. zelfde openingstijden. Toegang: € 4; kortingen mogelijk; gratis voor kinderen tot 7 jaar. Het musée Sirène et Fossiles is een leuk ingericht geologisch museum dat de lof zingt van de zeeke, de voorouder van de lamantijn. Deze vredige zoogdieren leven dicht bij de kust in warme gebieden en voeden zich met waterplanten. De Franse naam voor zeeke, *sirénien*, verwijst naar de mythe van de sirenen. Aan de hand van borden met illustraties, beelden en foto's wordt een beeld geschetst van de klassieke oudheid tot

nu. Aansluitend kun je, net boven Castellane, de beschermde vindplaats bezoeken waar meer dan 40 miljoen jaar oude fossielen van deze zoogdieren werden aangetroffen (op de col des Lèques, 6 km van Castellane). Het musée du Moyen-Verdon is gewijd aan tradities en oude ambachten en technieken. De 'écogardes' van het parc Naturel kunnen je informatie geven over activiteiten en wandelingen in de buurt van Castellane. Rondleidingen en andere activiteiten na reservering. Geologische excursies worden georganiseerd van juni tot september.

Chapelle Notre-Dame-du-Roc: een goed begaanbaar pad brengt je in 45 min naar de kapel. Vertrek aan de boulevard Saint-Michel, tegenover het parkeerterrein. Het is de officiële pelgrimsroute, met onderweg een aantal stopplaatsen. Op de kapel staat een groot beeld van de Heilige Maagd. Je hebt er een schitterend uitzicht op Castellane en omgeving.

Ruchers Apijouvence: *Le Cheiron ☎ 04 92 83 61 43 🌐 apijouvence-miel-provence.com*. 4 km ten noorden van Castellane, aan de weg naar het meer bij Castillon. De winkel is het